

VĚSTNÍK

SPOLEČNOSTI ANNY PAMMROVÉ

Pan Miloš Herzlík přijímá blahopřání k letošním
82. narozeninám od Marie Veličkové.

54

TIŠNOV

Prosinec 2011

Supen

1930

Milá

šlechta

Marie

Začíná

Antonia - Samková

*
Kor stav své knokey na ostrém
skolním tesu:
Včerní jeolli' silných zří, v šed' poli'
v zelen' luk.
Vzdálen je davů shon, jich tance
morný hluk.
A vnímej ohlas předvěkých,
svatých lesů!

Milí přátelé,

ve chvílích, kdy se k vám obrácíme těmito řádky, vrcholí v podhůří Vysočiny podzim tak vybarvený a tak vonící už spadlým listím, že podobně podmanivý už dlouho nepamatujeme. Roztřesené písmo dešťů se zatím vyhýbá i loukám podél Svatky, svěžím, téměř letně zeleným. Krajina jako by neočekávala příchod zimy, dýchá svěžestí, jemnou vláhou, vděčně přijímá doteky slunce utkvívajícího nízko nad obzorem. Když chodíme známými místy mezi Doubravníkem a Červínem, nacházíme ve vlhké trávě poslední ocúny. V zálivu klidu a pokoje tiše čekají vzpomínky. Ohlížíme se, čekáme, že se objeví na chodníku vedoucím od starobylého červínského kostela, kde jsme před chvílí navštívili Ivana Šráčka, který už nikdy neopustí tato místa. Chodník však zůstal prázdný. Miloše Herzlíka jsme se při jedné z posledních procházek podél Svatky nedočkali. Chodíval tudy s námi často, rád pozoroval hbitou vodu naší řeky, upozorňoval nás na potěšitelnou skutečnost, že je čistší, průzračnější, než bývala. I v tom se projevoval jeho blízký vztah k přírodě a vysočinské krajině, kterou jsme během dlouhých let našeho společného přátelství prochodili a projezdili křížem krážem, jak o tom ve své vzpomínce hezky napsala dr. Julie Štefflová.

Uprostřed tohoto podivuhodně vlahého, vlídného podzimu nás Miloš Herzlík opustil. Ten, který vykonal mnoho pro zachování povědomí o Anně Pammrové, se rozloučil s pozemským bytím v čase, který byl jejímu srdci nejbližší. Oběma byla společná vnímavost k přírodě i k tajemství lidské duše. Nám bude nejvíc chybět jeho nesobecká obětavost, s níž se podílel na naší zájmové činnosti i na osobních osudech mnohých z nás. S ním měl život lidštější tvář. Jak moc nám bude chybět, cítíme z každého řádku, který pro toto číslo napsali naši členové.

* * * *

Po úvodním bloku Jany Pammrové o našich prvních kontaktech s Müllerovým domem a událostech, které proběhly v jeho prostorách a dotýkaly se i našeho společenství, se otevře kapitola vzpomínek na Miloše Herzlíka. V jejím závěru najdete báseň Evy Vodičkové.

Nemůžeme pominout událost pro nás všechny mimořádně významnou – ta se týká sedmdesátého výročí smrti Františka Bílka (1872 – 1941). Organizátoři vědecké konference, jejímž tématem bylo hodnocení osobnosti a díla jednoho z nejbližších přátel Otokara Březiny, všestranného umělce obdivovaného i Annou Pammrovou (viz její stať „Bílkovo umění“ v 1. ročníku XX. věku), se obrátili i na nás se žádostí o příspěvek. Mezi renomovanými znalci Bílkova odkazu vystoupila nejmladší členka Společnosti Anny Pammrové Zuzana Ticháčková, která hovořila o filozofii Anny Pammrové. Její vystoupení bylo pro nás prestižní záležitostí a vyplývalo z logiky věci. Anna Pammrová a František Bílek byli spojeni silným duchovním poutem, které bylo ovlivněno i společným přátelstvím k velkému básníkovi. Zmíněné konference se v listopadu zúčastnila i Milada Škárová a přináší

o ní svědectví.

Jednou z radostnějších událostí závěru tohoto roku je významné jubileum - 80. narozeniny naší dlouholeté členky, věrné přítelkyně Anny Pammrové i lidí kolem ní, paní Drahy Motykové. Kromě vytrvalé a spolehlivé organizační práce nás obohatila přednáškami o Janu Amosu Komenském, o historii brněnské Vesny nebo o přátelích Věry a Oldřicha Mikuláškových, jak je zachytila básníková žena ve své vzpomínkové knize.

Jako drobný dárek vám přinášíme pozoruhodné citáty a pasáže z oblíbených literárních děl, které na naši výzvu v minulém čísle Věstníku poslali Draha Motyková, Jana Pammrová, Vlastimil Otáhal, Václav Zábřha a Libuše Pechová.

Naše pravidelná vánoční přání pocházela obvykle z dopisů Otokara Březiny Anně Pammrové. Jelikož jsme v tomto čísle věnovali pozornost Františku Bílkovi, posíláme vám jako sváteční pozdravení závěr básníková dopisu právě jemu, příteli z nejvěrnějších. Celým listem napsaným 24. prosince 1906 zní tichá melodie o lidském porozumění a blízkosti, která nás spojovala také s Milošem Herzlíkem.

„ ... můj milý, víte, že v hloubkách, kde se setkáváme, není nedorozumění a oddálení, tam se hovoří beze slov a láska je tam jako světlo, v němž jsou viditelný všechny věci. “

(Otokar Březina, Korespondence I., str. 756)

Vlasta Urbánková a výbor Společnosti A.Pammrové

MUZEUM MĚSTA TIŠNOVA

První stručnou, leč zasvěcenou informaci o budově, ve které se nachází nové kulturní zařízení města, si můžete přečíst v našem Věstníku č. 53, červen 2011, na str. 24 - 25. V neděli 8. května 2011 muzeum slavnostně zahájilo činnost – při jeho otevření byla i řada členů Společnosti Anny Pammrové.

Muzeum se díky vstřícnosti jeho ředitelky Mgr. Kateřiny Brdíčkové jistě stane místem, kde se budeme občas setkávat. První schůzka členů Společnosti Anny Pammrové se konala nedlouho po otevření muzea – 27. srpna 2011. Přišli mezi nás hosté nejen milí, ale také zasvěcení do historie samotné budovy a ta je velmi stará – první písemný záznam je v Tereziánském urbáři, ale jistě bychom mohli jít hlouběji proti proudu času – jen písemné důkazy scházejí vinou několika požárů, které pohltily městský archiv. Ani novější osudy budovy nejsou jednoduché a dokonce na začátku 3. tisíciletí hrozila demolice v té době velmi zchátralého domu.

O tom všem nám v onom slunném srpnovém odpoledni vyprávěli dva lidé nadmíru povolání MUDr. Aleš Trnka – pravnuke rozvětvené rodiny Müllerů, který část svého dětství prožil právě v tomto domě, a Mgr. Jaroslav Komprš - člen městského zastupitelstva v době, kdy se rozhodovalo o osudu budovy. Velmi zajímavé informace nejen o samotném domě, ve kterém byla dlouho koželužna, ale

především o rodu Müllerů, jehož první příslušník přišel do Tišnova zřejmě v době napoleonských válek z Bádenska - poskytla paní Valeriana Kallabová, rovněž pravnučka rodiny Müllerových. Ta sice nebyla v době našeho setkání osobně přítomna – byla u příbuzných v USA – ale připravila v písemné podobě mnoho osobních vzpomínek doplněných citáty a dobovými fotografiemi z rodinného archivu. Tento nevelký, ale obsažný spisek zájemcům předala paní Helena Pernicová. Snad bude v některém z dalších setkání Společnosti Anny Pammrové příležitost poslechnout si vyprávění i vzpomínky paní Kallabové.

Ale vraťme se k přítomným. MUDr. Aleš Trnka vzpomínal na své dětství za II. světové války a pro malého chlapce jistě měla nádech tajemna existence hlubokého a dlouhého sklepa pod domem. Byla v něm studánka a tradovalo se, že sklep snad vede až pod Květnici. V 1. poschodí, kde byly obytné místnosti, byly v té době rovné hladké stropy. Pro pana doktora bylo překvapením, když jsme procházeli muzeem, že jsou zde stropy trámové a dokonce na několika místech se zbytky dobře zachovalých původních malovaných ornamentů. Tento objev byl překvapením i pro památkáře při nedávné rekonstrukci.

Mgr. Jaroslav Komprš hovořil o tom, jak složitá jednání se vedla na městském úřadě v Tišnově. V roce 2005 byl dům velmi zachátralý. Za dobu své existence vystřídal mnoho majitelů – ti dům různě upravovali a přestavovali podle svých potřeb. Mimo koželužny zde byla např. i hospoda a vařilo se pivo. O to složitější byla otázka - demolice či rekonstrukce? Ve hře byly požadavky památkářů a samozřejmě nemalé finanční náklady. Nakonec zvítězil zdravý rozum – proč ničit něco, co podává svědectví o dlouhé historii města! Pokud šlo o finance, velmi pomohly peníze z norských fondů EU určených na údržbu památek – 10 milionů Kč, zbývajících 3 miliony poskytlo město ze svého rozpočtu. V anketě mezi obyvateli Tišnova o budoucím využití budovy zvítězil návrh na zřízení muzea.

A jen malá poznámka k současné podobě budovy. Když přicházíte po Jungmannově ulici, uvidíte starobylý, dobře udržovaný dům. Ale ne každý má možnost zdolat příkré schody, které samozřejmě do takového domu patří. Autoři rekonstrukce si to uvědomovali – v zadní části budovy, aniž to ruší její historický ráz, je plně funkční bezbariérový vstup umožňující volný pohyb po všech prostorách muzea.

Muzeum má stálou přírodovědeckou expozici ve dvou částech, živá příroda nejbližšího okolí Tišnova a mineralogické sbírky. Ty byly založeny na darech od občanů, na vlastním sběru a jsou zde také zápůjčky z Podhoráckého muzea v Předklášteří. Dalším oddílem stálé expozice je život ve městě Tišnově - historie zhruba od 19. do konce 20. století.

Pozornost bude věnována také přípravě časových výstav. První byla věnována k 60. výročí základní školy na Smíškově ulici. Na listopad je připravována výstava o historických uličkách Tišnova a v lednu 2012 to bude připomínka historie tišnovské nemocnice.

Pominout nelze v pořadí druhou časovou výstavu věnovanou dobrovolnictví na Tišnovsku. Vernisáž se konala 11. září 2011, opět za hojné

účasti členů naší Společnosti. Bylo až překvapivé, kolik nejrůznějších spolků, organizací, sdružení či sborů zde pracuje – od sportovců a hasičů přes zdravotníky až k pěveckým sborům a divadelníkům. Také věkový záběr je velmi široký – od nejmladších dětí po seniory. Na výstavě měla zastoupení také naše Společnost Anny Pammrové a lze říci, že pestrostí a bohatostí svých aktivit se mezi ostatními neztratila.

Pro ty z vás, kdo jste neměli možnost výstavu vidět, otiskujeme podklady, které byly poskytnuty organizátorům ve fázi přípravy – jde vlastně o shrnutí práce Společnosti Anny Pammrové za uplynulých patnáct roků.

Jana Pammrová

Podklady k výstavě o dobrovolnictví na Tišnovsku.

Zaměření Společnosti. Získávat a sdružovat přátele osobnosti a díla Anny Pammrové, prohlubovat a šířit znalosti o díle a životě spisovatelky, podporovat studium a bádání o jejím díle.

Projekty: Spolupracovat s literárními odborníky formou přednášek, literárních besed a podílu na ediční činnosti, soustředit propagaci Anny Pammrové na tišnovský region.

Vyhledávat a navazovat kontakty s příbuznými a pamětníky z regionu, České republiky i ze zahraničí.

Podněcovat studium a bádání zejména o díle spisovatelky, získávat mladé zájemce.

Navázat spolupráci s medií a vytvořit tím předpoklady pro prohloubení povědomí o Anně Pammrové též v celostátním měřítku.

V řadách Společnosti získávat disponované členy pro přednáškovou činnost v kulturních zařízeních, a to nejen regionálních.

Položit důraz na samostatnou ediční činnost, (vydávání děl Anny Pammrové i publikací o ní) a také na aktuální informace o dění ve Společnosti.

Propagovat osobnost Anny Pammrové též v rámci jiných uměleckých oborů, zejména výtvarného umění.

Realizace projektů a konkrétní pravidelná činnost.

Dlouhodobě spolupracujeme s předními editory a literárními odborníky. Patří k nim především Petr Holman, badatel, editor, literární vědec a znalec díla Otokara Březiny – na různých stanicích Českého rozhlasu hovořil také o Anně Pammrové. Jitka Bednářová – editorka mezinárodního významu, seznamuje posluchače s dílem Josefa Floriana. Aleš Nevečeřal – předseda Společnosti Františka Bílka přednášel o vztazích s Otokarem Březinou a Annou Pammrovou. Zásadním způsobem přispěl k pochopení osobnosti Anny Pammrové básník Jiří Kuběna. Tito významní literáti se podíleli též na naší ediční činnosti. Se Společností Otokara Březiny v Jaroměřicích udržuje Společnost Anny Pammrové od samotného svého vzniku velmi blízký a přátelský kontakt, což je dáno

i neoddělitelnými osudy protagonistů obou Společností.

Z příbuzných nejděle spolupracujeme s manželi Pammrovými z Brna, pravidelně je o naší činnosti informován bratr Jiřího Pammra Mark žijící v Austrálii, blízká příbuzná Anny Pammrové dr. Zdenka Čechová, rodačka z Heřmanova, žije ve Velkém Meziříčí. Rozhodujícím přínosem pro poznání nejdůležitějších informací o rodině Anny Pammrové byla návštěva její praprapravnučky Elaine Eller, studentky bohemistiky z Kalifornie, která pobývala v r. 2010 v Brně, v Praze a též na Tišnovsku. Náplní její diplomové práce byly překlady z díla Anny Pammrové, tak se dostaly autentické texty na americkou půdu.

Z pamětníků jsme spolupracovali s paní Jeseňkou Formánkovou a její dcerou Petrou Dokládalovou, s manželi Palasovými a Alešem Smíškem z Tišnova, Marií Slavíčkovou ze Žďárce a Aloisem Holánkem z Borovníka. Cenné informace poskytl také Ivan M. Havel.

Soustavnému studiu díla Anny Pammrové se věnuje dr. Milada Škárová, která o něm průběžně přednáší. O osobnosti a díle spisovatelky byly zpracovány tři diplomové práce, autorky studovaly na univerzitách v Brně, Českých Budějovicích a Ostravě, dvěma z nich jsme poskytli informace a materiály. Nejmladší členka Společnosti Zuzana Ticháčková absoluuje doktorandské studium na FF MU v Brně a soustavně se zabývá dílem Anny Pammrové.

Dlouhodobě spolupracujeme s Českým rozhlasem Brno – redaktorka dr. Alena Blažejovská rovněž přednáší pro členy Společnosti a natáčí pro literární pořad Zelný rybník. Natáčeli jsme též s Hanou Šráčkovou a ředitelkou ČRo2 Praha Bronislavou Janečkovou. Dvakrát byl uveden pořad o Anně Pammrové na ČT2, pravidelně natáčíme s tišnovskou televizí. Stati a informace o Anně Pammrové byly otištěny v literárním časopise Tvar, v denících MFDnes, v Lidových novinách, v Literárních novinách, v brněnském Deníku Rovnost, v týdeníku Instinkt, v regionálních časopisech Tišnovské noviny a VOX a Bulletinu Společnosti Otokara Březiny.

O Anně Pammrové přednášela dr. Milada Škárová v Knihovně Václava Havla v Praze, v Památníku Jiřího Mahena v Brně a v Městské knihovně v Třebíči. Vlasta Urbánková přednášela v Jaroměřicích nad Rokytnou, ve Žďáru nad Sázavou, ve Velkém Meziříčí a v Třebíči.

Během své existence vydala Společnost Anny Pammrové 5 samostatných publikací – z toho 3 knihy Anny Pammrové. Jejich editory byli Petr Holman, Jitka Bednářová a Ladislav Soldán. Pravidelně vychází informační Věstník, do kterého přispívají členové i odborníci – filozofka Zuzana Ticháčková, ekolog Jan Lacina, literární kritik Mojmír Trávníček, spisovatel Slavoj Hontela. Organizačně se podílejí Jana Pammrová (pokračuje po zesnulém Jiřím Pammrovi), Vladimír Chalupa a Vlasta Urbánková. Webovou stránku zpracovává Helena Pernicová.

Odkaz Anny Pammrové je inspirací též pro výtvarníky. Akademický sochař Petr Bortlík navrhl a realizoval pamětní desku na Základní škole ve Žďárci a vytvořil pamětní medaili Anny Pammrové. Ilustrátor Pavel Adamec se podílel na vydání 3 knih Anny Pammrové a svými kresbami vyzdobil řady čísel našeho

Věstníku, rovněž tak Stanislav Bělík, který je autorem několika pamětních listů.

V r. 2000 byla ve spolupráci s Podhoráckým muzeem připravena výstava Návrat Anny Pammrové a v r.2010 výstava fotografií Milady Škárové a kreseb Pavla Adamce Krajiny života Anny Pammrové. Obě výstavy byly putovní - Jaroměřice nad Rokytnou, Velká Bíteš, Náměšť nad Oslavou, Bystřice nad Pernštejnem, Moravská zemská knihovna Brno. V roce 2011 se Společnost podílela na výstavě Dobrovolnictví na Tišnovsku.

Milošek Herzlík mezi svými.

LOUČÍME SE S MILOŠEM HERZLÍKEM

Právě když přicházel v polovině října do tišnovských ulic podzim, když Květnice, v jejímž závětrí prožil celý život, začala nabírat do dlaní první kovově zbarvené listy, odložil navždycky do zásuvky klíče od svého domu v Bezručově ulici. Je to svého druhu symbol – od útlého dětství se potkával s kostelem, jehož charakteristická věž je nejvýraznější dominantou Tišnova, zvony byly průvodci zejména jeho svátečních dnů. Doslova několik kroků od prahu rodného domu se otevíral jeden z nejkrásnějších panoramatických pohledů na jižní část města, na údolí Svratky, na obzor tvarovaný lesnatými pásy Pasníku, Kozí brady, Výrovky a Sokolí. Tímto pohledem se mnohokrát loučil se svým domovem před cestami do krajin blízkých i vzdálených, do Prahy, na Slovensko a taky křížem krážem po

Evropě. Patřil ovšem k těm cestovatelům, pro něž je návrat domů stejně přínosný jako setkání s cizinou. Od Tišnova se nikdy neodloučil, tady se narodili a vyrostli jeho synové, tady k němu přilnuli nespočetní přátelé. Svému městu zůstal věrný, ale také pro ně mnoho vykonal. Dlouhodobě se věnoval tělovýchově, zúčastnil se jako cvičenec všesokolských sletů a mnozí jeho odchovanci z Tišnova i okolí na něj budou vzpomínat jako na vytrvalého cvičitele jógy.

Výtvarné nadání ho přivedlo do Kruhu přátel výtvarného umění, ke spolupráci s Karlem Formánkem. S jeho jménem jsme se setkali i ve slovníku regionálních výtvarníků uspořádaném Miroslavem Pavlíkem.

Když se 11.září otvírala v Muzeu města Tišnova výstava o dobrovolnictví, Miloš Herzlík na slavnostní vernisáži v Müllerově domě chyběl, pobýval už několik týdnů v nemocničním zařízení v Rajhradě. Nemohl si prohlédnout s pečlivostí sobě vlastní řadu panelů, na nichž se představovala rozmanitá zájmová sdružení působící na Tišovsku. Jeden z panelů patřil také Společnosti Anny Pammrové, jejíž dobrovolná činnost se ubírá vlastivědným a literárním směrem. U jejího ustavení před patnácti lety stál také Miloš Herzlík. To, že se stal zakládajícím členem, chápal jako významný díl odpovědnosti, který během doby přerostl v záruku spolehlivosti. Snahy několika desítek členů pammrovského sdružení o vyzvednutí významné osobnosti tišovského regionu z dlouhodobé anonymity vyžadovaly dobře fungující organizační zázemí. V této oblasti se Miloš Herzlík osvědčil jako maximálně odpovědný a ze současného pohledu těžší nahraditelný. Řada setkání, besed, přednášek, výstav, poznávacích zájezdů proběhla úspěšně i díky Milošovu přispění. Pohotově, bez ohledu na vynaložený čas jezdil, zařizoval, pomáhal, kde bylo třeba.

Nesetřvával však pouze u praktické stránky věci, o myšlenkový odkaz filozofky ze žďárské samoty se aktivně zajímal, zejména rád naslouchal debatám o pammrovské problematice, které se při setkáních nebo delších společných cestách rozvíjely často velmi spontánně, přirozeně a přitom zasvěceně.

Loučení s Milošem přináší kromě pocitu velké ztráty hluboké a navzdory smutku povzbudivé poselství – dávno utichlé srdce přítelkyně velkého básníka jako by nabídlo přes hranice času nám, jejím příznivcům, velký dar přátelství. A ten, který nás právě opustil, jej dokázal proměnit v tolik porozumění, ochoty, nesobeckosti a obětavé pomoci, že marně hledáme jeho následovníka. Není mezi námi nikoho, kdo by nepocítil pomoc nebo přispění jeho přátelsky otevřených dlaní. Byl mu dán velký dar lidskosti, se kterou obětavě vycházel vstříc zejména těm, kteří se ocitli ve složité životní situaci. A ani Anna Pammrová by nevystoupila z matného zrcadla zapomnění tak výrazně, kdyby se o to nepříčinil i Miloš Herzlík. Proto mu posíláme po tichém hlasu našich lesů, po vůni podzimního listí poděkování za přátelství slovy Otokara Březiny, která napsal v jednom z dopisů adresovaných do Žďárce:

„Štěstí je jenom v lásce, v myšlence a dobrotě srdce.“

Za Společnost Anny Pammrové

Vlasta Urbánková

(Tento nekrolog byl otištěn v listopadovém čísle Tišovských novin XXI/ 19)

NEODESLANÝ DOPIS MILOŠI HERZLÍKOVÍ

Odešel jsi z naší velké rodiny – z naší Společnosti Anny Pammrové – náhle, ani jsme se nemohli s Tebou rozloučit, jako se loučí rodina se synem, který se chystá na dalekou cestu. Z poslední schůzky jsi odcházel jako vždy s úsměvem. Sledoval jsi pečlivě program všech našich setkání. Jednou jsi mi prozradil, že je to překrásný pocit opírat se v životě o tak velké přátelství společnosti lidí, mezi kterými je nám dobře.

Byl jsi dobrým člověkem. Byly to Tvé myšlenky, které činí člověka šťastným, byla to Tvá duchovní síla, trpělivost, láska a obětavost a z toho plynoucí moudrost a pochopení pro všechny věci života. Proto jsi zvládl všechny každodenní problémy, proto jsi pomáhal všude, kde jsi viděl příležitost. Byl jsi přátelským společníkem. Rád jsi v zákulisí Jamborova domu chystal pro všechny pohoštění s Tvými neopakovatelnými čokoládovými košíčky.

Vřelé díky za to, že jsi byl i naším vynikajícím průvodcem po blízkých i vzdálených cestách kolem Tišnova. Prožívali jsme společný pocit okouzlení z krásných projížděk v přírodě, stejně jako prožitek z výstav, které jsme díky Tobě viděli.

A potom přišla zpráva, že jsi na chirurgii. I tu operaci jsi absolvoval statečně, a když jsme Tě přišly navštívit v nemocnici v Rajhradě, kam Tě přeložili, přivítal jsi nás plný elánu. Synové Ti přinesli počítač a ještě dopoledne jsi vyřizoval své záležitosti, korespondoval si s polovinou republiky i se Slovenskem.

Neuběhlo ani čtrnáct dní, když jsme obdrželi zprávu, že jsi nás opustil.

Už nikdy se nebudeme toulat po naší krásné Vysočině, kterou jsi tak dokonale znal. Tvé červené auto osiřelo a my budeme vzpomínat s vděčností na dobrého člověka s laskavým srdcem.

Dr. Julie Štefflová

SETKÁNÍ V MILOŠKEM, TENTOKRÁT TROCHU JINAK.

Je úterý, 18. října 2011, dopoledne. Chystám se na malou výpravu ke hradu Veveří, takovou meditativní, tichou, podzimní. Má prý být teplo a slunečno, dnes ještě ano, zítra už asi ne. Nevím, kdy odjíždí z Bystrce autobus, nevím, je-li ještě na hradě výstava o templářích, kterou se mi nepodařilo vidět v létě. Taký zatím nemám nasbírané šípky, takže co když tam někde ještě budou ?

Mám sbaleno minimum věcí - foťák, pár peněz, šalinkartu a něco na ty šípky, kdyby byly, žádné jídlo a pití, vždyť přece jdu „jen tak“. Konečně jsem u dveří, zbývá bunda, čepice a boty ... Ozve se telefon, který v takovýchto situacích obvykle nechávám být. Dnes se vracím - a slyším Vlastu: „Zemřel nám Miloš, včera...“ Ano. Takže do Rajhradu už za Tebou, Milošku, nepojedu.

Odjíždím na Veveří. Stoupám ke hradu. Je zavřeno, všude klid. Slunce ozařuje věže a žlutnoucí stráně nad přehradou. Po dřevěném můstku podél Veverky jdu rychle, ve stínu tu vane ledový vítr. Přecházím po velkém mostě na levou stranu řeky - přehrady. Tam na Junácké louce je ticho, teplo, jemňoučké

podzimní barvy a „podívej, ty červenající lístečky... a tady už úplně žluté! A šípky! Chtělaš přece šípky, že? No to je nádhera! Mohli bychom si dnes přát něco pěknějšího?“ Ano, Milošku, je to dnes to nejpěknější, co jsem si přát vlastně ani nemohla ... vždyť i Ty jsi tu, slyším Tě „úplně normálně“ a vím, že slyšíš i Ty mně, rozumíme si totiž přece nejen s těmi barevnými podzimními lístečky! Obíráme šípky, trny nám rozdírají prsty i rukávy ... Pak scházíme k vodě a „vidíš, jak se ta věž v ní zrcadlí? A támhle! No tam přece, tam je skoro vidět Sokolí a Květnice! A pod ní? Ano, tam je náš tišnovský kostel... Ty ho nevidíš? Zkusíme se jen tak trochu vznést do výšky - nad ty stromy – a je to!. Ano, Milošku, už vidím ...a právě začínají znít zvony ...

A děkuji Ti za tento den. A taky za všechny dřívější ... a taky za ty, které přijdou, vždyť přece se zas někdy musíme projít po zámecké zahradě v Jaroměřicích, znovu si poslechnout Bobrůvku ve Skryjích nebo na skále za zahradou Anny Pammrové a porozhlédnout se po jarním světě z Klucanické rozhledny...

listopad 2011

Milada Škárová

Miloš Herzlík opět mezi svými - s manželi Pernicovými a svou „adoptivní dcerou“ Marií Veličkovou.

MILOŠ, MILOŠEK, DĚDEČEK

Seznámili jsme se díky kolegyni, která v době mé dlouhodobé nemocenské v r. 2001 naznala, že potřebuji společenské kontakty, a uvedla mě do společnosti vzdělaných lidí, kteří se zabývají regionální kulturou. Mé první posezení mezi členy Společnosti Anny Pammrové se odehrálo v tišnovské restauraci Pod Radnicí. Poslouchala jsem krásný jazyk a kultivované projevy všech, kteří přispívali do oficiální části programu, jen obsahu mnohých promluv jsem prozatím nerozuměla.

Ve volné debatě jsem pak byla představena člověku, kterého vychvalovali jako cukráře, pilného pomocníka předsedkyně naší společnosti a hlavně šoféra malého polského Fiata, kterým rozvážel, dovážel, expedoval nejen pammrovské tiskoviny, ale i členy společnosti dle jejich přání a požadavků. Vysoký štíhlý sedmdesátník, s hřívou bílých vlasů, mírně přihnutý a vzorně upnutý do saka s kravatou na jednobarevné košili se na mě zadíval studánkově modrýma očima a jednoznačně prohlásil: „Ty jsi má adoptivní dcera, kterou jsem nikdy sám neměl, neb jsem otcem jen dvou synů.“ Jednu takovou „adoptivní“ dceru měl Miloš již z let minulých, ta mu pomáhala s péčí o těžce nemocnou manželku. A bylo. Stala jsem se tak trochu překvapená „adoptivní“ dceruškou Maruškou a můj syn Jirka dalším vnukem. Započala se éra krásných a veselých cest za plaváním do kuřimského bazénu, které se vždy protáhlo ve společenský dýchánek u kávy z automatu ve vestibulu plaveckého bazénu, na něj jsme si nosívali vždy nějakou naši speciální dobrůtku. Nutno podotknout, že se staré autíčko zadýchávalo vždy pod tíhou pěti osob, které se většinou těchto výletů účastnily.

Miloš, jak jsme mu všichni důvěrně říkali, splnil okamžitě i každé naše přání „sportovkyň“ a většinou naše mise končila nákupem v některém kuřimském marketu, neb v Tišnově takové vymoženosti ještě nebyly. A ty společné výlety po okolí Tišnova! Miloš řídil a my ostatní se kochali krásami zdejší půvabné přírody. Pro mne byla jedna cesta vedle druhé objevná neboť jsem Podhorácko a tišnovské okolí vůbec neznala. Vyjížděli jsme zjara za prvními podběly, Miloš věděl, kde kvete zdravý černý bez na dosah ruky, pak lípy. Na podzim dovážel dary ovocného stromoví, protože věděl, kde ho je dostatek. Měl plno známých, kontaktoval mezi sebou spoustu lidí. Jezdil svým autíčkem MATIZKEM, prvním a jediným novým autem, které si dopřál v r. 2002, neúnavně od rána do večera. U nás v kuchyni při odpolední kávě nebylo půl hodiny, aby mu v kapse saka nevrátil mobil s novými prosbami, jež vždy ochotně plnil, ač byl někdy už značně unavený.

Rok 2002 si pamatuji přesně, to odešel na věčnost můj vlastní milovaný tatínek a Milošovo zcela nové auto pendlovalo několikrát mezi Olomoucí, odkud pocházím, a Tišnovem. Tak se stali příbuznými s panem Herzlíkem i ostatní členové naší rozvětvené rodiny. Obdivovali jsme, jak přirozeně vplul do každé společnosti, vypomohl bez jakéhokoliv nároku na vděk, nikoho k sobě násilně nepoutal, ctil soukromí i program kteréhokoliv svého známého. Nepoučoval a nesvazoval, vždy vedle něj bylo dobře, jako by svým jogínstvím všude vnášel pozitivní energii. Dosud si připomínáme se synem jeho oblíbenou větičku. „*Někdy*

chvilka přemýšlení těžkou práci v lehkou mění“. Deset let společných strastí i radostí uběhlo jako voda. Místo synka Jiřího, který vyletěl z tišnovského hnízda, přišel do naší domácnosti kamarád a posléze můj manžel Vlado. I ten rád s dědečkem Milošem poseděl a podiskutoval.

Když jsme se letos v červenci sešli ke společnému obědu před prázdninovými cestami, nikdo z nás netušil, že naše další dostaveníčka budou probíhat už jen v pokojích zdravotnických zařízení. I tam byl Miloš statečný, smířený s osudem, který dobře znal. Nikdy jsem ho neslyšela fňukat nebo naříkat. Jeho jasně modré oči nás vítaly radostně i ve čtvrtek 13. října 2011, kdy jsme za Miloškem byli s manželem naposled.

Kruh se pro mne po deseti letech přátelství s dědečkem uzavřel 25. října 2011 opět v restauraci Pod Radnicí. Po obřadech rozloučení v kostele sv. Václava v Tišnově jsme se tam s některými smutečními hosty z naší Společnosti uchýlili, k pietní vzpomínce na dobrou duši, která pomohla mnohým z nás.

Marie Chalupová Veličková

***I banka života zavírá se
Spočítá všechny půjčky v čase
(vysoký úrok přičítá se
a náhle řekne STOP)
A k dalším dveřím
nenacházíš kód***

***SMRT? Ach ne!
Jen k dalšímu tajemství
daný klíč
V závanu dechu STVOŘITELE
dar života navracíš***

Eva Vodičková (listopad 2011)

Miloš Herzlík rád oslavoval a také rád hostil své okolí.

LOUČENÍ – DOPLNĚK

Byl večer 11. června 2011. Seděli jsme v chatě u Zábršů. Po pěkném slunném dni se mírně rozpršelo. Vyprávěli jsme si, vlastně povídal jsem já, protože pan Zábrša se chtěl o nás víc dozvědět. V duchu jsem si říkal, přijede-li pro nás pan Herzlík. Přijel. Ještě chvíli jsme se zdrželi a poslouchali jsme pro změnu zase jeho. Rozpovídal se o své práci.

Když nastal čas, poděkovali jsme za pěkný večer, rozloučili jsme se se Zábršovými a rozjeli se do Tišnova na vlak. Pan Herzlík jel obezřetně, jistě, bezpečně. A jak to tak bývá, znovu se rozhovořil. Povídal, jak kruté pro něj bylo, když po operaci očí nemohl cvičit oblíbenou jógu. Joginskou filozofii měl zřejmě v krvi, protože když jeho dvě sestřenice potřebovaly pomoc, neváhal a konal. Rozhovořil se také o svých cestách na masáže do Prahy. V družném a srdečném hovoru cesta rychle ubíhala. Spřátelili jsme se, padli jsme si do oka. Při loučení nebyl již panem Herzlíkem. Byl Miloškem.

Zpráva o jeho chorobě a úmrtí nás hluboce zasáhla. Odešel obětavý, dobrý člověk.

Růžena a Vlastimil Otáhalovi

PODĚKOVÁNÍ A PŘÁNÍ

Milá Draho,

k tomu, co bylo řečeno v úvodníku, dodáváme - díky za Tvoji ochotu, spolehlivost a hluboký zájem o Annu Pammrovou, ke které přistupuješ především jako k hodnotnému člověku. Děkujeme Ti za Tvou stálost na cestách za tajemstvím její duše a také za přiblížení jiných osobností ze světa literatury i historie.

Přejeme Ti, aby zdroj Tvého životního elánu neztratil na síle, abys mohla v dalších letech stále užívat krás přírody, radosti z knih, hudby a obrazů a také našeho přátelství. A v neposlední řadě hodně úspěchů v práci pro klub přátel výtvarného umění při Moravské galerii v Brně, který vedeš už téměř 40 let.

Jedna z Tvých posledních přednášek pro jeho členy byla věnována neprávem opomíjené malířce a ilustrátorce Marii Fischerové - Kvěchové. Přinášíme ji našim čtenářům jako připomínku dávných časů dětství, kterým nás laskavá paní provázela svými obrázky téměř na každém kroku.

Naší milé paní Draze Motykové blahopřejí k životnímu jubileu v Janáčkově opeře při návštěvě jednoho z oblíbených symfonických koncertů Mgr. Marie Chalupová Veličková a slečna Mgr. Petra Chalupová.

MARIE FISCHEROVÁ - KVĚCHOVÁ

(Ukázka z přednáškové činnosti Drahomíry Motykové)

Měla krásné a láskou bohaté dětství. Narodila se 24. března 1892 v Kutné Hoře. Na své rodiště byla hrdá. Na starou poštu, dokud žila její babička, která byla z rodiny poštmistrů Rappeů, dojížděla i později po přestěhování do Prahy. Po ukončení vinohradské měšťanky absolvovala díky výtvarnému citu večerní kurs při Uměleckoprůmyslové škole v Praze a po ukončení kursu byla přijata na tuto školu jako nejmladší adeptka ve svých 15 letech.

Již v prvním roce svého studia se sblížila s Boženou Vohánkovou, která se pak stala její celoživotní přítelkyní, s níž velmi často později vzpomínala na svoje začátky u prof. Krostové, na prof. Jana Preisslera, na speciálku Jakuba Schikanedera. Vzpomínaly také na slavné maskované umprumácké bály, na které si studenti všechno navrhovali a vyráběli sami, pozvánky, taneční pořádky, kostýmy i výzdobu sálu. Také Paříž byla často na programu jejich vzpomínek. Vypravily se tam obě po absolutoriu Uměleckoprůmyslové školy na radu Zdenky Braunerové, která byla andělem strážným všech mladých, začínajících umělců.

Kromě ve škole se pilně malovalo i venku. Kreslily pařížské ulice, parky, kavárny i tančírny. Původně plánovaný pobyt na 2 roky se bohužel zkrátil pro těžké onemocnění Boženy Vohánkové. Marie Kvěchová se vrátila zpět do Prahy až později – začátkem první světové války. Ve své tvorbě se zaměřila na figurální, portrétní a žánrovou malbu, na ilustrace a výpravy knih, na plakáty a pohlednice i na vystřihované betlémy.

V roce 1915 se stala manželkou absolventa lékařské fakulty Jana Fischera. A již v roce 1916 vyšla její první knížka lidových písniček a říkadel *Naším dětem*, která byla kritikou a veřejností kladně přijata. Pro děti ilustrovala řadu knížek – *Kalendář malých*, *Denní život batolátka*, *Skřivánčí písně*, *Naše koledy* a další. Kozíškův slabikář *Poupata* byl beze změny převzat z prvního vydání s obrázky Marie Fischerové-Kvěchové.

Na výstavě dekorativního umění v Paříži v roce 1925 byly její práce po zásluze oceněny zlatou medailí. Za druhé světové války byli vydáni Karafiátovi Broučci, dále Babička roku 1940 ke 120. výročí narození Boženy Němcové a Kláštereckého Chodské písně.

Celý svůj dlouhý život autorka zasvětila svým třem láskám, které se v jejím díle vzájemně prolínají a doplňují: lásce k dětem, k přírodě a k lidové kultuře. Portrétům dětí se věnovala převážně ve dvou dlouhých údobích, kdy neměla možnost publikovat (kreslila andělíčky a betlémy).

Vytvořila také velký soubor krojových studií a studií květín, které malovala po celý život. Kytička lučního kvítí ve váze na stole nebo proutek stolisté růže - neodolala, aby jej nenamalovala.

I v monumentální tvorbě má významné zastoupení svými osmi návrhy sgrafit pro dětskou opatrovnu ve Dvoře Králové.

Marie Fischerová - Kvěchová své staré kreslicí prkno opustila o Vánocích r.1983 v jednaděadesáti letech.

(Zpracováno na základě úvodu J. Látalové ke katalogu malířčiny výstavy.)

„DUŠIČKOVÁ“ CESTA K ANNĚ PAMMROVÉ 2. LISTOPADU 2011

Rodinnou „dušičkovou“ výpravu jsme s dcerou a dvěma vnuky podnikli už v sobotu 29. 10. 2011. Cesta do Veverské Bítýšky vede kolem Veveří, kde byl předposlední den výstavy „Tajemství templářské legendy hradu Veveří“. Tu jsme si pečlivě a rádi prohlédli a pak ještě prošmejdili všechny návštěvníkům přístupné hradní prostory včetně Prašné věže a Příhrádku - čímž bylo dávno po poledni. Dědeček a babička - případně prapradědeček a praprababička (jak pro koho) v Bítýšce taky přijali patřičnou dávku našeho času, vyprávím totiž něco z dávných příběhů na místech, kde se odehrávaly, a na hřbitově pak zapalujeme svíčky a hledáme správné místo pro bílou holubičku. Podobně pokračujeme v Senticích a v Tišnově, kde se pak rozhodujeme pro dnešek vzdát Lomničku a Žďárec, kde jsme původně chtěli ještě navštívit Annu Pammrovou. Vracíme se tedy do Brna a ve mně tiše klíčí nápad, do Žďárce si zajedu ve středu, vždyť to bude teprve ten správný „dušičkový“ den!

Nápad vykvetl do přesné podoby, načež v úterý před večerem volá Vlasta: „Bylo by dobré, kdyby někdo mohl zajet do Žďárce.“ „Ano, Vlasto, pojedu zítra, holubičku mám připravenou!“

Ve středu po 10. hodině nastupuji na Lesné do vlaku, opouštím vysušené, zaprášené, zasmogované Brno s nadějí, že za chvíli bude líp. Bylo - ale jinak, už v Kuřimi plno kalužin a v Říkoníně nelze jinak, než do mokré trávy. Boty vzdorují jen krátce a nohy při neustálém pohybu našťestí příliš neprotestují. V mlze občas mezi převládající šedohnědí podivně zazáří něco žlutého listí, v Libochůvce uhání ještě ne povodňové množství vody. Jen Bůh ví, odkud se ta voda všude bere, když mraky nevypustily ani kapičku. Proč se však dívím – vždyť to je přece ten správný „dušičkový“ čas! Nikde nikdo, úplné ticho. Jen ta Libochůvka si normálně radostně šplouchá.

Procházím Dolními Řekami, z mlhy se postupně vynořuje Valíkův mlýn, kostel, naše bývalá obecná škola a hřbitov. Dávné příběhy si dnes vyprávím jen pro sebe, a přece se všemi, kteří tu kdysi bývali, i s těmi, kteří jsou tu dnes, známí i neznámí. Při jednom zastavení na mé křivolaké cestě mezi hroby mě oslovuje stará paní s otázkou, hledám-li „tu spisovatelku“? Odpovídám, že nehledám, protože už dlouho vím, kde tady je, představuji se a ptám se, kdo že je ona? Aha, a srovnávám si to v hlavě, jste švagrová jedné ze dvou nejbližších kamarádek z mého žďáreckého dětství! Načež z opačného konce hřbitova přichází ta druhá ze dvou kamarádek! Pak začíná vzpomínání, je to úžasné, co všechno vystupuje z hlubin dávnověku! Já se tu však dnes mám setkat taky s Annou Pammrovou, takže Mařenko, pro dnešek ahoj!

Mařenka si však ještě vzpomene, „Tys měla o AP výstavu, že?“ Ano, Mařenko, měla! A tak se dále dozvím, Mařenka na ní se svým mužem byla, setkali se tam s Vlastou, jejíž knihu „Navštivte mne s podzimem“ mají doma. A ještě něco, Mařenka a František bydlí v domku, který kdysi za našeho dětství patřil paní Kuncové, poněkud tajemné žďárecké bytosti, kterou tehdy navštěvovala Anna Pammrová.

Hrob Anny Pammrové je zarostlý brčálem - barvínkem, u pomníku je suché kapradí a pár větviček růží, na opačné straně někdo položil velkou kytici suchých květů a jehličin. Ostříhávám polámané kapradí, suché části růží, barvínky přesahující na sousední hroby a vytrhávám pár barvínky přesahujících traviček. Pak zapaluji svíčky v pevných lucerničkách po obou stranách pomníku. Už se balím k odchodu, zbývá umístit bílou porcelánovou holubičku. Chystám se ji vyndat z batohu, když se tu odkudsi vzala dívka s černým pejskem a snaží se zapálit další svíčku, nedaří se jí to, svíčka je asi mokrá. Mne si dívka nevšimla, tak jdu k ní a ptám se, co ji přivedlo k Anně Pammrové? „No ona to asi byla taková docela dobrá ženská, tak jí tady každý rok zapaluji svíčku!“ Moje zvědavost stoupá, ptám se: „A která že jste?“ Inu jak jinak, je Komárková (zatím, brzy se bude vdávat), vnučka té babičky, s níž jsem se tu potkala před chvílí. Říkám jí o svém dávném žďárectví, k němuž patřilo i kamarádění se sestrou jejího dědečka a taky o tom, jak jsem si nedávno povídala s její maminkou u jejich zahrady Na Řekách, jak ten pesek tam na mne přes plot štěkal, zatímco teď ani nepípl. Samé to zajímavé „náhody“, a ještě něco navíc, Alenka Komárková ví, že na místě jejich domu byla v r. 1765 postavena první žďárecká škola, což já jsem se dozvěděla teprve před půl rokem ze žďárecké školní kroniky, do níž ve 30. - 40. letech 20. století psal ze své kantorské a ředitelské pozice taky můj táta.

Rozloučily jsme se. Usazuji holubičku na správné místo vedle jedné z lucerniček, pak ještě pokus o poslední fotku v tom dnešním „dušičkovém“ světle-nesvětle... „Krásu dne“ i „nádheru noci“ tu přesto prozaňuje „paprsek tvůrčí“ a „síla tajemná“ ...

Za chvíli mi pojede autobus do Tišnova a vlak do Brna Kde jsem vlastně doopravdy DOMA?

Listopad 2011

Milada Škárová

CO SE UDÁLO

- 31. 8. 2011 otiskl kulturní čtrnáctideník A2 (ročník VII, č. 18) v rámci diskuse o kultuře básní Anny Pammrové:

Zachvívá se chorá zem
zvrhlých myšlenek odrazem.
Kdo drásá její útroby?
kdo mámi děti té doby?

Vloudila se svůdná Stvůra,
rozpínává Pakultura.
Nad shluky městské páry,
zvedá svoje spáry

malebně šeredná;
z nepravd je splétána.
Co lidu zachutná,
podá „vždy ochotna“
ze slizkých vášní dna.
Přes moře a hory
zběsile se řítí:
děsí boží tvory –
mává lesklou sítí ...

- V září, v tom nejkrásnějším podzimním a chtělo by se napsat pammrovském měsíci, přišla na svět dcera naší milé Elaine a jejího manžela Michaela. Děvčátko se narodilo 9. září 2011 a jmenuje se Audrey Bernadette Young. Anně Pammrové přibyla další pokračovatelka - přejeme její malé pokrevní příbuzné, aby zdědila to, co mají společného její maminka a naše „paní ze samoty“, statečnost, moudrost a krásu duše.

- Další periodikum zaujímající na naší mediální scéně poměrně významné místo – společenský týdeník INSTINKT - uveřejnil v čísle, které vyšlo 29. září 2011 v pravidelné rubrice Osud obsáhlý portrét Anny Pammrové. Autorka Petra Cmíralová (nar. 1984) patří k těm mladým publicistkám a adeptům dramatického umění, kteří se Anně Pammrové věnovali v první polovině tohoto roku, jak jste si mohli přečíst v minulém čísle Věstníku. V textové části vycházela autorka převážně ze životopisu Anny Pammrové od Almy Křemenové, uvádí též orientační přehled důležitých biografických údajů. Pozoruhodná je obrazová část příspěvku, kterou tvoří velkoformátové fotografie z archivu rodiny Hubálkových, ty jsme získali díky ochotě ing. Jaroslava Útraty. Kromě známého portréту Anny Pammrové pod kvetoucí třešní se mohli čtenáři seznámit s dcerami tišnovského hejtmana Theou a Ellou Wachsmuthovými, které byly s Annou Pammrovou vyfotografovány ve 30. letech minulého století. Za pohotovou spolupráci s redakcí zmíněného časopisu děkujeme Heleně Pernicové.

- Výstava dokumentů o Otokaru Březinovi probíhala od 5. října 2011 v salonku Diecézního muzea v Brně. Vernisáž nebyla uspořádána, nicméně se několik členů Společnosti Otokara Březiny dostavilo v pondělí 24. října 2011 v 15:00 hod. K výstavě i k dílu Otokara Březiny krátce pohovořil pan Jiří Hőfer. Výstava panelů Společnosti Otokara Březiny, kterou připravilo na putovní provedení Muzeum Společnosti Otokara Březiny v Jaroměřicích, byla přijata všemi účastníky pozitivně a také ostatní návštěvníci muzea se shodovali v tom, že i přes časové rozdílnosti vystavených exponátů koresponduje se stálou expozicí, která je v daném domě instalována. Expozice VITA CHRISTI, která je ve stejném domě

v Brně na Petrově 1 předváděna, je převážně středověká, ale spojení s Otokarem Březinou je lze najít. Oslava Kristova života je také oslavou našeho života i v dnešní velmi specifické době. Otokar Březina se tímto problémem zabýval už v předminulém století. Spojení básníka se současností je nasnadě a pochopitelně i Anna Pammrová se přiblížila k nám, žijícím v současnosti. Chápala naši současnou problematiku opravdu nadčasově.

Panely z této výstavy, která oficiálně skončila 18. listopadu 2011, budou vráceny do Jaroměřic nad Rokytnou díky panu Milanu Kerberovi. Všem návštěvníkům Svatopetrovské katedrály v Brně doporučujeme návštěvu již zmíněné expozice středověkých artefaktů VITA CHRISTI, která je umístěna v domě Petrov 1. Těšíme se na Vaši návštěvu.

● Letošní výroční shromáždění se uskutečnilo 12. listopadu 2011 v Müllerově domě. Příjemné prostory Městské knihovny jsme opustili – snad jen dočasně – v důsledku změny půjčovní doby.

Významnými událostmi uplynulého roku byly pammrovské výstavy, které byly instalovány v Moravské zemské knihovně v Brně a v muzeu ve Velké Bíteši. Na toto téma promluvila Milada Škárová, zmínila se též o svých přednáškách v Knihovně Václava Havla v Praze a v Městské knihovně v Třebíči. Za účinnou pomoc při organizaci výstav děkujeme Heleně Pernicové a Janě Krytinářové.

Zajímavým příspěvkem doplnil program ing. Václav Zábrš. Na základě v létě vysílaného televizního dokumentu připravil krátkou rekonstrukci dramatických osudů méně známého přítele Anny Pammrové Josefa Antonína Trčky, jehož rod pocházel z našeho regionu. Malíř, grafik, sochař, překladatel a umělecký fotograf je zmiňován v dopisech Anny Pammrové sestře Eleonoře. Dopisoval si též s Otokarem Březinou. Petr Holman jej v Korespondenci Otokara Březiny II. (str.1347) označuje za „čelního představitele rakouské moderny“.

● **VÍRA A UMĚNÍ FRANTIŠKA BÍLKA**

Konferenci s tímto názvem pořádala k 70.výročí úmrtí Františka Bílka Kulturní rada a Archiv diecéze Církve československé husitské ve svém Sboru v Praze 8 – Karlíně, Vítkova ul. č.13 dne 23. 11. 2011. Mají zde, pod prudkým svahem kopce, na němž stojí Památník národního osvobození a velická socha Jana Žižky – kostel s vchodem z tiché ulice, farní úřad a zasedací místnost s příslušenstvím je v zahradním prostředí za kostelem. Ten je upraven z původní synagogy, od r. 1999 je zde umístěno významné Bílkovo dílo „Meditace křížové cesty“.

Konference se konala v tomto velmi dobře na duše přítomných působícím prostoru mezi 10 – 15 hod. Vyslechli jsme 8 přednášek po 10 – 30 minutách, obsahově pečlivě připravených, částečně čtených a částečně volně vyprávěných. Nepříjemným nedostatkem byla nedobrá až hodně špatná srozumitelnost jednotlivých slov a často i celých vět způsobená technickou závadou.

František Bílek je pro mne spojen se vztahem k Anně Pammrové a Otokaru Březinovi, je mi blízké jejich celoživotní hledání cesty, na níž pozemský život vždy souvisí se světem duchovním, který v jejich i mém pojetí není básnickou metaforou, ale pravou skutečností. Šli cestami velmi rozdílnými, spojovala je však víra směřující k poznání „nejvyšší vůle“ (Otokar Březina) a v dosažení „zářného cíle“ (Anna Pammrová) pro každého člověka, jenž vědomě, pokorně a bezvýhradně přijímá poučení ze všech krizí, jimiž nikoli náhodou ve svém životě prochází. František Bílek totéž vyjádřil postavou Jana Husa v Táboře: „Plameny ubírající se ku pravdě“.

Konferenci krátce zahájil ThDr. Jiří Vaníček, který dílo Františka Bílka charakterizoval jako nadčasové a mystické. Následovaly přednášky členů ČČSH a vědeckých pracovníků z oboru dějin umění a historie – s výjimkou naší filozofky Zuzany Ticháčkové. O obsahu její přednášky s názvem „Filozofie Anny Pammrové“ se dnes však nemohu vyjádřit, neboť byla maximálně postižena zmíněnou špatnou akustikou – Zuzka mi proto slíbila vše předat písemně.

Patriarcha ThDr. Tomáš Butta ThD. v přednášce „Umění a mystika Františka Bílka“ mluvil o kontemplativním, mystickém přístupu k umění v jednotlivých obdobích umělcova života v dílech grafických i sochařských. František Bílek prožíval Boha jako živou sílu a měl hluboce niterný vztah ke Kristu, což ho vedlo k pokusům o vstup do kláštera. Říkal: „Nevěřím v Boha, protože vím“ (že existuje). Jeho mystika nebyla nějakým sněním, ale výsledkem poznání života v jeho celistvosti a projevovala se ve všem jeho konání, uměleckém, rodinném i občanském jako jednota života a díla.

Profesor ThDr. Zdeněk Kučera v přednášce „Aktuální myšlenkové poselství doby a tvorby Františka Bílka“ zdůraznil především mimořádnou mnohohrstevnatost Bílkova díla, „které často překvapuje a zároveň přitahuje“, zobrazuje „pád člověka“ a „následné vykoupení ve Světle“ a vzkříšení. Bílkovo umění vnímá jako modlitbu prostoupenou ideou dobra - „svět je dobrý, pro nás s láskou učiněný a proto usilujeme o království Boží.“

Jiného druhu byl příspěvek Mgr. Petra Wagnera „František Bílek v historických nahrávkách Českého rozhlasu v Praze.“ V první nahrávce mluvil František Bílek o Otokaru Březinovi v r. 1934. Slovům však bylo minimálně rozumět, zmiňují proto jen to, co z textu „bratra Františka“ citoval Petr Wagner: „Otokar Březina nám předal nezemská slova člověka poslaného“ a „duchovní soužití Františka Bílka a Otokara Březiny na pozemských cestách trvalo 30 let.“

Druhá nahrávka, v níž mluvil někdo (?) o Františku Bílkovi byla nesrozumitelná zcela. Zato v té třetí bylo téměř dokonale slyšet příjemný hlas Bílkovy dcery Berty. Vyprávěla o rodinném životě v chýnovské chaloupce i v pražské vile, o vztazích v rodině, k přírodě, k práci a k životu, v němž byl vždy svět pozemský neoddělitelně spojen se světem duchovním, což s přirozenou samozřejmostí přijímala ona i mladší bratr, neboť „v jeho náručí bylo všechno“. Doma zpívali, hrávali na hudební nástroje, když matka šila, otec k tomu četl Julia Zeyera K práci přistupoval jako k oltáři, osvíceně, do kamene tesal s nepochopitelnou určitostí, bez modelu, jen s přípravnou kresbou V zahradě

chýnovské chaloupky s úctou choval včely, na které vzpomínal i Otokar Březina: „Žít duší to, co včely tělem“.

Poslední nahrávka, taky dost srozumitelná, obsahovala vyprávění služebné dívky Marie, která se s osobitým pochopením vyjadřovala k životu v rodině i k Bílkově umělecké práci.

PhDr. Hana Larvová nazvala svůj příspěvek, většinou volně vyprávěný a příjemně poslouchatelný „Tvorba Františka Bílka v nových kontextech dějin umění.“ Charakterizovala jednotlivá Bílkova díla v souvislosti s jeho osobitým duchovním vývojem, vztahem k víře a k poznání, o jeho cestě ke Kristu a chápání Panny Marie, zdůraznila význam Bílkova vnímání Jana Husa a husitství jako vrcholného období českých dějin. Husa viděl jako symbol cesty k pravdě, neboť uměleckou tvorbou sdělovat pravdu je přece mystické poslání umělce. Výjimečnost uměleckého a duchovního obsahu Bílkova díla rozpoznala možná jako první Zdenka Braunerová, brzy pak také Julius Zeyer a Otokar Březina (k tomu dodávám, také Anna Pammrová!), naopak s nepochopením se František Bílek setkal u Jakuba Demla a Sigismunda Boušky. Závěrem Hana Larvová nazvala Františka Bílka „trvalým zvěstovatelem morální pravdy.“

Mgr. Martin Jindra je autorem publikace (39 stran, vydala ČČSH 2011, úvod napsal Tomáš Butta) „Šlápěje Františka Bílka v Církvi československé husitské“. V přednášce s tímž názvem mluvil nejdříve o přestupu Františka Bílka a celé jeho rodiny k ČČSH, pro kterou pak tvořil podstatnou část svých uměleckých děl. Nová církev vznikla v r. 1919 a úspěšně budovala své sbory a kostely, pro něž František Bílek navrhoval stavby a vytvářel sochy, obětní stoly a další potřebné věci – kalich, prapory, roucha, hostie a promýšlel i strukturu bohoslužebných obřadů. Ke spolupráci jej pozval první patriarcha Karel Farský. Martin Jindra dále hovořil také o životních událostech Bílkových dětí. Syn František Jaromír se stal farářem ČČSH a také po určitou dobu vedl seminář duchovních umění na AVU a později na bohoslovecké fakultě. Po otcově smrti se věnoval divadlu, v r. 1948 emigroval a zemřel ve waldenské kolonii v Montevideu. Dceru Bertu Mildovou - Bílkovou charakterizoval jako „ochránkyni otcova dědictví a neúnavnou sociální pracovníci v Ústředí sociální práce ČČSH, jehož byla od r. 1936 ředitelkou. Martin Jindra zmínil i skutečnost, že někteří vyznační příliš dogmatického katolicismu vytýkali Františku Bílkovi „nedostatek pokory“, což spatřovali v Bílkově pojetí Krista jako Vítězného již přibitého na kříži. František Bílek však věřil, že „jeho píseň bude dozpívána.“

PhDr. Zlata Fořtová - „František Bílek a hudba“, téma neočekávané a velmi zajímavé, volně vyprávěné, doplněné ukázkami grafických prací se zakomponovanými hudebními nástroji, reprodukováných částí hudebních skladeb a také živým zpěvem Zlaty Fořtové. Zpěvem a hudbou žili rodiče Františka Bílka, a pak i jeho vlastní rodina, manželka Berta byla klavíristka a František Bílek hrál na flétnu, různé skladby si sám upravoval. Znal se s Bedřichem Smetanou, kterému vytvořil pomník s připomenutím jeho písní.

Mgr. Martin Hemelík – „Vztah Františka Bílka a Viktora Foerster“, bratra hudebního skladatele Josefa Bohuslava Foerster, poslední volné a živé

vyprávění o nadaném člověku se složitou životní cestou. S Františkem Bílkem, o čtyři roky starším, se setkal v r. 1890, studoval na Akademii, kreslil a tvořil mozaiky – např. Křížové cesty na Křemešníku a v kostele sv. Bartoloměje v Pelhřimově, obnovil mozaiku na Pražském hradě. Také se snažil dostat do kláštera, pak měl rodinu a manželka (učitelka, překladatelka) mu pomáhala s mozaikami. S Františkem Bílkem si často psali, spolupracovali na některých dílech a setkávali se i s Otokarem Březinou. Viktor Foerster žil podle svého přesvědčení, že je třeba být především člověkem (idea lidství !) a pak teprve umělcem!

Po krátké diskusi byl patriarcha požádán o ukončení konference a pozhnání, čímž skončilo obsahově i organizačně dobře připravené (až na to ozvučení) setkání několika desítek vzdělaných a nadšených lidí, kteří o Františkovi Bílkovi už hodně vědí a na této cestě poznávání určitě budou pokračovat. Díky jim za to!

Milada Škárová

CO SE CHYSTÁ

- Pravděpodobně v únoru vás pozveme na autorská čtení; ze svých textů budou citovat sami naši členové.
- V jarním období (pravděpodobně v dubnu) bychom rádi přivítali významnou brněnskou historičku dr. Milenu Flodrovou. Tato informace je zatím předběžná, vše důležité najdete na pozvánkách.

Zuzana Ticháčková konferuje o Františku Bílkovi

NAŠI ČTENÁŘI DOPORUČUJÍ

- Pavel Kosatík, „Sám proti zlu“ - Život Přemysla Pittra – humanisty a protestantského myslitele. V knize je zmínka o Pavle Moudré, spolupracovníci Přemysla Pittra a přítelkyni Anny Pammrové.

Pavel Kosatík, „Ústně více“ - „...základem každého vztahu je přátelství; kdo tomu nerozumí, ten o pravé podstatě lásky nic netuší“.

Citát z dopisu spisovatele Josefa Topola básníku Jiřímu Kuběnovi.

Jiří Kratochvíl, „Brněnské povídky“ - úryvek z kapitoly Konfuciánská lekce – souhrn filozofického učení čínského filozofa Konfucia 551 - 478 př. n. l.: „Obvykle se tvrdí, že lidskou povahu nejlépe poznáte v mezních situacích. Nevěřte tomu. Skutečným měřítkem lidského charakteru jsou spíše zdánlivé maličkosti, chvíle, kdy o nic nejde.“

*Knihy doporučuje v svém e-mailu ing. Zábřša
Tituly zaujaly Drahu Motykovou*

- Kamil Bednář, „Milenka modř“ - Československý spisovatel Praha 1966.

Milenka modř

I

Sladké odpoledne šumí,
zbroceno sluncem v květech na okenním skle,
ze skla je duše má,
mráz smyčec někde zapomněl si.

Ó, úprk hlín!

Tam dole, svatý, patou přišlápl jsi
anděla tmy,
já slyším ho, jak v žilách vzlyká.

A tělo plné jarních větviček
slavičí píseň hvízdá,
milenko, svátku můj,
pod mými dlaněmi jak pod hvězdami!

II

Ó, slyším tě, jak v krvi tma ti hučí,
houslemi vzbuzená,
větrný šíp
na srdci šátek azurově ztřísnil.

A pěny stoupají až k bokům tvým.
Ach, nezáladná siréno!
To moře pláče,
jak já jsem často na hrudi ti plakal.

Jak slzy mé, jezera osamělá,
noc plná mramorů
a říms a stínů sloupový,
jež jasné čelo luny podpírala.
Slyším tě vzlykat,

rákosí, flétnu, slavičí krev.

Prostor

Slyším zvoničku hlasu krásného.
v zlatém požáru se němý skrývá,
toť západu křídlo modré,
plné růží, bezu, slziček Panny Marie.

Slyším hlas, stavitele,
pomněnky k sestrám na nebi zírající
a ticho, stébly budované,
neslyšitelně klenoucí stěny nebes.

Okamžik v dohasínání barev,
než netečné nebe skane do tmy,
nesmírný nahý prostor v lánech stana
modrý zvon hynutí rozestírá.

Oblíbeného básníka představuje Vlastimil Otáhal

● Divadlo Semafor Praha: HODINY JDOU POZPÁTKU

Zatím nejnovější premiéra autorského divadla – 21. září 2011

Jiří SUCHÝ: autor libreta, hudby, textů písní, návrhů kostýmů a loutek.

Už hodiny jdou pozpátku
A všechno spěje k začátku
Tma tmoucí opět rozestře se všude

A tam kam oko dohlédne
Uzří jen vody bezedné
A nad nimi se můj duch vznášet bude

A zase stvořím člověka
Jak za onoho času
Já zase stvořím člověka
Leč kvalitnější rasu

Doporučuje Jana Pammrová

- Výroky neznámých autorů:
- Člověk jedná tak, jaká je jeho duševní jakost.
- Nezrad' a zachovej si své vlastní já.
- Talent bývá téměř vždy trestán těmi, kteří ho postrádají.
- Nemáme toho tolik jako ostatní, ale dost k tomu, abychom byli šťastni.
- Bohatí jsme ne tím, co máme, ale tím, co dáváme.
- Nejmoudřejší návod na stáří: radovat se z toho, co mi ještě zbývá a nermoutit se nad tím, o co všechno přicházím.
- K největšímu umění žít patří asi umění nemění – umění končit, balit, umřít.
- Šťěstí znamená dělat rád to, co musím a smět dělat to, co mám rád.
- Co vůle chce to udělá – a ani otroctví jí nezabrání.
- Nemůžete učít člověka cokoli, můžete mu pouze pomoci najít to uvnitř sebe.
- Výchova není v tom, poučovat lidi nebo jim dělat kázání, ale dát jim příležitost, aby sami mysleli, aby sami srovnávali.
- Nedávejme lidem to, co chtějí, ale to, co nechtějí a chtít by měli.

Zaznamenala Libuše Pechová

Výzva

z minulého čísla Věstníku stále platí! Pište o svých oblíbených knihách, citujte své oblíbené verše, seznamte ostatní s moudrými výroky!

Máte oblíbenou knihu? Znáte verše, které vás oslovují v různých životních situacích? Četli jste moudrý výrok přesahující časové hranice? Podělte se s námi, napište nám o nich!

Stačí krátké upozornění v rozsahu 2 – 3 vět. Vaše typy budou použity v dalších číslech Věstníku jako krátké glosy našich čtenářů a členů Společnosti Anny Pammrové.

Kontakty: písemně na adresu Vlasta Urbánková, Drásov 190, PSČ 664 24, nebo na e-mail: pammr@iol.cz

Těšíme se na vaše příspěvky!

Děkujeme našim členům za účinnou pomoc při přípravě celoročního programu, mnohým členům a čtenářům za pozitivní hodnocení a místním kulturním institucím za spolupráci – zejména Městské knihovně v Tišnově, Muzeu města Tišnova v Müllerově domě a Podhoráckému muzeu v Předklášteří.

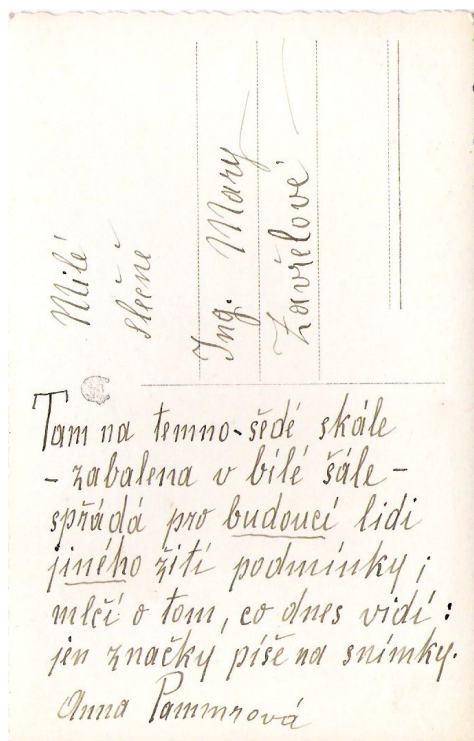
Miloš Herzlík na výletě v údolí bledulí v nedalekém Chlébském.

Zpráva o hospodaření Společnosti Anny Pammrové za rok 2010

Pokladna k 13. 11. 2010	4 587,00 Kč
Příjmy - veřejná finanční podpora MěÚ Tišnov	5 000,00 Kč
příspěvky členů	6 200,00 Kč
prodej publikace „Dopisy“	640,00 Kč
Celkem	16 427,00 Kč
Výdaje	5 929,00 Kč
Pokladna k 12. 11. 2011	10 498,00 Kč

Veselé vánoce a šťastný Nový rok

Kopie pohlednic, které Anna Pammrová psala inženýrce Marii Zavřelové, mamince ing. arch. Marie Veselé, která nám je laskavě poskytla z rodinného archívu.

Fotografie v tomto čísle jsou z archívu Heleny Pernicové.

Upozorňujeme na naše webové stránky s adresou:

<http://annapammrova.unas.cz>

Kontaktní adresy:

Vlasta Urbánková, 664 24 Drásov 190

Vladimír Chalupa, email: vlado42@volny.cz

Jana Krytinářová, email: krytinarovaj@seznam.cz

Toto číslo připravily: Vlasta Urbánková a Jana Pammrová

Redakční úpravy textů: Vladimír Chalupa

odborná spolupráce s grafikou ing. Martin Jaroš, VIAPONT s.r.o.